

[зб. наук. праць; гол. ред. проф. В.К. Буряк]. – Кривий Ріг: КДПУ, 2007. – С. 219–228.

3. Дубасенюк О.А. Концептуальні підходи до професійно-педагогічної підготовки сучасного педагога. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 114 с.

4. Леонова М.О. Лекционный метод преподавания. Интерактивные лекции [Электронный ресурс] / М.О. Леонова // Вестник КАСУ: онлайн версия журн. – 2008. – № 2. – Режим доступа: <http://www.vestnik-kafu.info/journal/14/538/>.

5. Реутова Е.А. Применение активных и интерактивных методов обучения в образовательном процессе вуза [Электронный ресурс]: метод. рекомендации для преподавателей Новосибир. ГАУ. – Новосибирск: Изд-во, НГАУ, 2012. – 58 с.

Свистун Н.І.

студентка;

Легкодух В.В.

студентка;

Яковійчук О.В.

викладач-стажист,

*Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького*

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ОСНОВНОМУ КУРСІ ХІМІЇ

Завдання сучасної шкільної освіти – формування в учнів цілісного уявлення про вивчаючі ними науки, їх теоретичні та прикладні аспекти. Хімія, як навчальний предмет, в числі інших завдань призвана давати учням уявлення про науково обґрунтовані правила та норми використання речовин та матеріалів, а спільно з іншими природничими предметами формувати основи здорового способу життя.

Тому є актуальною проблема по інформованості учнів школи науковими знаннями здоров'язбережувальної інформації у процесі навчання систематичного курсу хімії середньої школи.

Зараз при викладанні хімії в сучасній школі необхідно посилити практичну спрямованість змісту хімічної освіти, збільшити частку завдань на застосування знань для пояснення явищ повсякденного життя, посилити увагу до виявлення в учнів помилкових уявлень про хімічні речовини і процеси, формувати життєву позицію учнів, їх ціннісну орієнтацію засобами хімії, як навчального предмета, шляхом розуміння користі та шкоди продуктів хімічного виробництва та промислових

хімічних процесів, доцільності застосування хімічних продуктів, можливості змінити життя на краще завдяки хімічним знанням.

Реформування 12-річної школи у напрямі демократизації і гуманізації навчання, створення умов для розвитку здібностей та пізнавальних інтересів учнів з метою вибору освітньої галузі «Природознавство». У ВНЗ зарубіжних країн (Японія, США та ін.) існує розвинена мережа факультативного навчання, зокрема зв'язана з курсами ужиткової хімії тощо.

В Україні згідно проекту Концепції хімічної освіти через факультативи (В.І. Кизенко, Т.М. Федорів, О.А. Гаманюк, Т.О. Шевчук та ін.) розв'язується суперечність між потребою в хімічних знаннях про небезпечні для здоров'я людини речовини і матеріали, про шкідливі речовини для довкілля і відсутністю освітніх програм з даної проблеми. Тільки розв'язання завдань із створення факультативних курсів як варіативної частини шкільного навчального плану допоможе у ліквідації проблеми.

Формування системи знань, практичних умінь щодо ведення здорового способу життя, здатності учнів до застосування набутих компетенцій здоров'язбережувального характеру, що впливають на збереження та розвиток особистого здоров'я та здоров'я оточуючих людей, повинне стати одним з напрямів викладання предмета хімії в школі починаючи з перших уроків.

Для більш наочного сприйняття школярами конкретних хімічних речовин та явищ необхідно збагатити учнівський хімічний експеримент елементами ужиткової хімії, що знадобиться їм у застосуванні в їхньому подальшому житті шкільних знань з хімії, використанні речовин і матеріалів у повсякденні.

Так, наприклад, на уроці з теми «Правила техніки безпеки на уроці хімії» (7 клас) вивчаються правила поведінки в хімічному кабінеті, зокрема при виконанні лабораторних хімічних дослідів. Учитель коментує зображені на плакатах прийоми роботи з речовинами в лабораторії. Учні занотовують окремі настанови учителя, заслуховують поради щодо обережного поводження з небезпечними речовинами в побуті.

У ході уроку «Кислоти. Застосування кислот» учні пригадують правила роботи з агресивними рідинами й зокрема з кислотами, що застосовують у кулінарній справі або побуті. Оцтова кислота потрібна для страв, виготовлення випічки. Адипінова використовується для зняття накипу зі стінок металевого посуду. Треба пам'ятати й про розчин сульфатної кислоти як електроліту акумуляторних батарей. Учитель дає повну інформацію про зберігання хімічних речовин у кабінеті хімії, а побутової хімічної продукції – у домашніх умовах.

У процесі вивчення теми «Хлоридна кислота. Хлориди» акцентувати увагу слід на будові, фізичних і хімічних властивостях. Але про те, що хлоридна кислота та деякі її солі є харчовими добавками й використовуються в харчовій промисловості в разі технологічної

потреби, мало що сказано в підручниках. Так, кальцій хлорид (E 509) додається в картопляне борошно, сухе картопляне пюре, бринзу, мармелад, джеми в якості агента твердіння та стабілізатора. Амоній хлорид (E 510) використовують як замітник солі у харчування та поліпшувач борошна й хліба. Така інформація сприятиме розумінню прикладного характеру.

Крім того, демонстраційні та лабораторні досліди «Визначення хлорид-йонів у чіпсах», «Визначення хлоридів у питній воді» сприятимуть розширенню та поглибленню учнівських знань і допоможуть учням запам'ятати якісну реакцію на хлорид-йон.

Під час вивчення цієї теми не слід забувати про кухонну сіль, яка також є невід'ємною харчовою добавкою майже усіх продуктів харчування. Адже фізіологічна роль натрій хлориду дуже важлива. Він необхідний організму людини для утворення хлоридної кислоти в шлунковому соку. Натрій хлорид входить до складу тканинних рідин (клітинний сік, сльози, лімфа) і крові, а також сечі. Зниження вмісту натрієвих катіонів та хлоридних аніонів призводить до серйозного порушення обміну речовин. Але не слід зловживати! Тому що кухонна сіль затримує воду в організмі, що призводить до підвищення артеріального тиску. Ось чому при гіпертонії, ожирінні, набряках її слід якнайменше вживати. Значний надлишок натрій хлориду спричиняє гостре отруєння, що в решті може призвести до паралічу нервової системи. У продуктах харчування кухонна сіль – насамперед консервант. Краще розібратися в корисному чи шкідливому впливі кухонної солі на організм людини учні зможуть, виконуючи домашнє творче завдання: підготувати презентацію під загальною назвою «Користь чи шкода».

Формування в учнів правильного уявлення про оточуючі її хімічні речовини – одна з головних задач хімії, а найбільш систематично та послідовно дана робота може бути проведена на заняттях з хімії.

Список використаних джерел:

1. Максимов О.С., Шевчук Т.О., Арабаджи Л.І. Формування здоров'язбережувальної компетентності учнів у курсі хімії основної школи // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. – Випуск 44 / Редкол.: В.І. Шахов (голова) та ін. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. – С. 296-300.

2. Шевчук Т.О. Методика використання здоров'язбережувальної інформації в курсі хімії середньої школи // Актуальні питання підготовки майбутнього вчителя хімії: теорія і практика: збірник наукових праць Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції / За заг. ред. О.А. Блажка. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – С. 200-202.

3. Maksimov O.S. Psychological principles of forming the propaedeutic knowledge of the 4th – 6th form pupils in Chemistry / O.S. Maksimov, T.O. Shevchuk, L.I. Arabadzhi // European humanities studies: State and Society. – Slupsk. – 2016. – № 2. – Pp. 194–208.